ISSN 1560-7615 / ISBN 978-99950-52-06-5

ទស្សនាវដ្តី អភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា

ឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយរបស់
វិទ្យាស្ថានបណ្តុះបណ្តាល និង ស្រាវជ្រាវដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា

ឆ្នាំទី១១ លេខ ៤ | តុលា - ធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧ | តម្លៃ ១.៥០០៛

ប្រទេសកម្ពុជាៈ កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងលទ្ធផលតាមវិស័យក្នុងឆ្នាំ ២០០៦

ភីម រ៉ុនស៊ីណារិទ្ធិ ពិភាក្សាលើការវាយតំលៃក្នុងគណនីជាតិឆ្នាំ២០០៦ ដោយវិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ បកស្រាយលើតួលេខសំខាន់ៗនៃការវាយតំលៃនេះ និងផ្តល់មតិលើបញ្ហាមួយចំនួនដែលផុសឡើង ។*

អត្ថបទនេះ ធ្វើការពិភាក្សាពីការវាយតំលៃក្នុងគណនីជាតិ កសាងដោយ វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ (NIS) សំរាប់ឆ្នាំ២០០៦ ដែលផ្សាយចេញនៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៧ ។ អត្ថបទ មានបកស្រាយពីតួលេខសំខាន់ៗនៃការវាយតំលៃនេះ និងផ្តល់មតិលើបញ្ហាមួយចំនួនដែលផុសឡើង ដូចជា ចំណងតភ្ជាប់អនុវិស័យសំខាន់ៗ ទៅនឹងផ្នែកដទៃទៀតនៃសេដ្ឋកិច្ច និងការកែសំរួលកំពុងអនុវត្តលើគណនីជាតិ ។

កសិករកំពុងបាចជីក្នុងស្រែនៅខេត្តតាកែវ ឆ្នាំ២០០៦

កំណើន ផសស ពិតសរុប

សេដ្ឋកិច្ចប្រទេសកម្ពុជាបន្តមានដំនើរការយ៉ាងល្អក្នុងឆ្នាំ២០០៦ ។ ផសស ពិត កើនឡើង ១០,៦% (២០០៦) ដូច្នេះគឺវាមានកំនើនជាលេខពីរខ្ទង់ បានបីឆ្នាំជាប់ៗគ្នាហើយ ។ ប៉ុន្តែបើធៀបទៅនឹងឆ្នាំ២០០៥ (១៣,៦%) វាថយចុះកំណើនដោយសារវិស័យកសិកម្មបានរីកលូតលាស់យឺតជាងមុន ដូចមានបង្ហាញក្នុងក្រាហ្វិក១ និងតារាង១។ នៅឆ្នាំ២០០៦ ផសស គិតក្នុងមនុស្សម្នាក់ កើនដល់ ១,៧១៨ លានរៀល (៤១៩ ដុល្លារ) រឺកើន ៨,២% ធៀបនឹងឆ្នាំ ២០០៥ ។ សន្ទុះកំនើនភាគច្រើនបានមកពីវិស័យឧស្សាហកម្មដែលមានកំនើនយ៉ាងច្រើនក្នុងផ្នែកកាត់ដេរ សាងសង់ និងពីវិស័យសេវាកម្មផងដែរដែលមានកំនើនគួរកត់សំគាល់ ក្នុងផ្នែកទេសចរណ៍ អចលនទ្រព្យ សេវាកម្មជំនួញ និងសេវាកម្មផ្សេងៗទៀត ។ ស្របតាមលំនាំធម្មតា គេតែងពិនិត្យឃើញជាញឹកញាប់នៅប្រទេសកម្ពុជាដែលមានឆ្នាំខ្លះល្អ ឆ្នាំខ្លះមិនល្អ វិស័យកសិកម្មបានធ្លាក់កំណើនគួរកត់សំគាល់

ក្រាហ្វិក១: កំណើន ផសស (១៩៩៤-២០០៦)

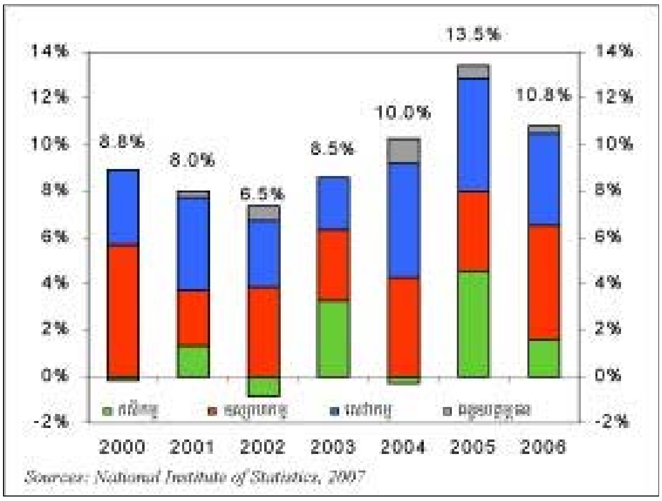

* ភីម រ៉ុនស៊ីណារិទ្ធិ អ្នកស្រាវជ្រាវនៅ វបសអ ។ អត្ថបទនេះ ផ្អែកលើឯកសារវាយតំលៃ គណនីជាតិឆ្នាំ២០០៦ ដោយវិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ ដែលចេញផ្សាយនៅខែឧសភា ២០០៧ ។

មាតិកា

ប្រទេសកម្ពុជាៈ កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងលទ្ធផលតាមវិស័យក្នុងឆ្នាំ២០០៦ .... ១
តើគ្រួសារស្ត្រីមេគ្រួនៅជនបទទាំងអស់សុទ្ធតែក្រីយ៉ាងណា ? ៥
ការស្វែងយល់ពីតួនាទីមូលធនសង្គម នៅពេលមានទឹកជំនន់និងគ្រោះរាំងស្ងួត ៩
តាមដានសេដ្ឋកិច្ច — ស្ថានភាពក្រៅប្រទេស ១៣
— ស្ថានភាពក្នុងប្រទេស ១៥
— សន្ទស្សន៍សេដ្ឋកិច្ច ១៨
ព័ត៌មានថ្មីៗពី វិទ្យាស្ថាន CDRI ២០

តារាង ១. ផសស ពិត និង កំនើនតាមផ្នែក

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ផសស ពិត (ពាន់លានរៀល)	14,083	15,215	16,210	17,589	19,351	21,956	24,334
ផសស ពិត ក្នុងមនុស្សម្នាក់ (ពាន់រៀល)	1111	1180	1237	1320	1428	1588	1718
កំនើនពិត ធៀបនឹងឆ្នាំមុន (%)							
កសិកម្ម	-0.4	3.6	-2.5	10.5	-0.9	15.7	5.5
ឧស្សាហកម្ម	31.2	11.2	17.1	12	16.6	12.7	18.3
សេវាកម្ម	8.9	10.8	7.6	5.9	13.3	12.7	10.3
ពន្ធលើផលិតផល ដកឧបត្ថម្ភធន	4.5	2.5	12.6	0.6	21.2	11.7	7.6
ផសស	8.8	8	6.5	8.5	10	13.5	10.8
ផសសក្នុងមនុស្សម្នាក់	7	6.3	4.8	6.7	8.2	11.2	8.2

ប្រភព : វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ ២០០៧

នៅឆ្នាំ២០០៦ បើធៀបនឹងឆ្នាំ២០០៥ ។ ប៉ុន្តែវិស័យនេះ នៅតែដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងជីវភាពរស់នៅតាមទីជនបទ ដោយប្រជាជនភាគច្រើននៅតែពឹងផ្អែកលើដំណាំស្រូវ ដើម្បីទ្រទ្រង់ជីវិត ។

កសិកម្ម

វិស័យកសិកម្មនៅកម្ពុជារួមចំនែក ២៨% នៃ ផសស រឺ ១,៦% នៅក្នុងកំនើន ផសស សរុប (១០,៦%) និងផ្តល់ការងារអោយ ៥៧,៤% នៃកំលាំងពលកម្មសរុប នៅឆ្នាំ២០០៦ (តារាង២) ។ កសិកម្មរួមបញ្ចូល ៤ អនុវិស័យគឺ ការដាំដុះ ការចិញ្ចឹមសត្វ ជលផល និងព្រៃឈើ ។ នៅឆ្នាំ២០០៦ តំលៃបន្ថែមដុលពិតនៃវិស័យនេះ កើន ៥,៥% ធៀបនឹងកំនើន ១៥,៧% នៅឆ្នាំ២០០៥ ដោយសារផលដំណាំ (សមាសភាគសំខាន់នៃវិស័យនេះ) បានរីកលូតលាស់ យឺតជាងឆ្នាំមុន ពីព្រោះមានទឹកជំនន់ ការរាំងស្ងួត[1] ជំងឺ រីសត្វល្អិតបំផ្លាញដំណាំ នៅតាមបណ្តាខេត្តមួយចំនួន ។ ជាទូទៅ អត្រាកំនើនអនុវិស័យដាំដុះ ប្រែប្រួលជាខ្លាំង (ឡើងដល់កំពូល និងធ្លាក់ដល់បាត) ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីការពឹងផ្អែកយ៉ាងខ្លាំងលើទឹកភ្លៀង និងការងាយរងគ្រោះដោយកត្តាធាតុអាកាសមិនអំណោយផល ។

តារាង ២. លទ្ធផលនៃវិស័យកសិកម្ម (ឆ្នាំ២០០៥-២០០៦) គិតជា %

	អត្រាកំនើនពិត		ចំណែកក្នុង ផសស		ការចូលរួមក្នុងកំនើន ផសស	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
កសិកម្ម	**15.7**	**5.5**	**29.5**	**28.1**	**4.5**	**1.6**
ដំណាំ	27.6	5.3	15	14.3	3.7	0.8
សត្វចិញ្ចឹម រួមទាំង បក្សី	5.6	8.2	4.5	4.4	0.3	0.4
ជលផល	5.6	3.8	7.8	7.3	0.5	0.3
ព្រៃឈើ និង ការកាប់ឈើ	5.1	7	2.2	2.1	0.1	0.2

ប្រភព : វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ ២០០៧

ទន្ទឹមគ្នានេះ ការចិញ្ចឹមសត្វ នេសាទ និងព្រៃឈើ បានកើនឡើងគួរអោយកត់សំគាល់ ប៉ុន្តែបូកបញ្ចូលគ្នាមក មានចំនែកក្នុងកំនើន ផសស តិចជាង ១% គឺប្រហែលគ្នានឹងការដាំដុះដែរ ។ ផលិតកម្មសត្វចិញ្ចឹម និងបសុបក្សី បន្តជួបឧបសគ្គនៃជំងឺឆ្លង ។ យោងតាមក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ការផ្ទុះជំងឺផ្តាសាយបក្សី មានដល់ ៦លើក នៅឆ្នាំ២០០៦ ធៀបនឹងពីរលើក ប៉ុណ្ណោះនៅឆ្នាំ២០០៥ ។ វាបានបណ្តាលអោយបសុបក្សី ៧៧៦៧ក្បាលស្លាប់ ហើយ បក្សី ១១១៣ក្បាលទៀត ត្រូវបានបំផ្លាញចោល ។ ក្នុងអនុវិស័យជលផល វារីវប្បកម្មខ្នាតតូច នឹងតាមគ្រួសារ បានកើនឡើងពិសេសក្នុងរយៈពេល ៤ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ។ តំលៃបន្ថែមក្នុងអនុវិស័យព្រៃឈើ អាចប៉ាន់ស្មានទាបពេក ដោយសារមានការកាប់ឈើខុសច្បាប់ និងការកំនត់ទាបពេកនូវតួលេខតំលៃពិតនៃផលិតផលមិនមែនឈើហ៊ុប ។ ឧទាហរណ៍ ប្រជាជនយ៉ាងច្រើនមានជីវភាពក្រីក្រ និងត្រូវពឹងផ្អែកលើព្រៃឈើ ទាំងសំរាប់ធ្វើអុសដុត និងសំរាប់ប្រមូលយកផលិតផលមិនមែនឈើហ៊ុប ដើម្បីបង្កើតចំនូល និងបង្កើនការហូបចុក ។ សំពាធសហគមន៏ សង្គមក្នុងទំរង់ជាការប្រមូលយកអុស កសិកម្មផ្លាស់ទី និងការកែប្រែដីជាអចិន្ត្រៃយ៏ ក៏ជាមូលហេតុសំខាន់នៃបាត់បង់ និងខូចគុណភាព្រៃឈើដែរ ។ ការសិក្សារបស់ វបសអ-CDRI បង្ហាញថា អភិបាលកិច្ចធនធានធម្មជាតិ ជាបញ្ហាសំខាន់[2]បំផុត និងត្រូវគ្រប់គ្រងឱ្យមានចីរភាពដើម្បីកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ។

វិស័យឧស្សាហកម្ម

ឧស្សាហកម្មចូលរួមចំនែក ២៩% ក្នុង ផសស និងប្រើប្រាស់ប្រហែល ១៤,៥% នៃកំលាំងពលកម្មសរុបនៅឆ្នាំ២០០៦ ។ វិស័យនេះរួមចំនែក ៤,៩% ដល់ កំនើន ផសស ធៀបនឹង ៣,៤% នៅឆ្នាំ២០០៥ (តារាង៣) ដោយសារជាសំខាន់ កំនើនខ្ពស់ជាងមុននៃផលិតកម្ម ដែលនាំមុខដោយឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ និងការបន្តរីកដុះដាលសកម្មភាពសាងសង់ នៅរាជធានីភ្នំពេញ និងខេត្តសៀមរាប ។

វាយនភ័ណ្ឌ និងផលិតកម្មសំលៀកបំពាក់ ជាកត្តាចំបងជួយទ្រទ្រង់វិស័យឧស្សាហកម្ម ក៏ដូចជាសេដ្ឋកិច្ចទាំងមូល ។ វាបានរីកដុះដាលយ៉ាងលឿន ចាប់ពីចុងទសវត្សរ៏១៩៩០ ដោយសារមានលក្ខខណ្ឌពាណិជ្ជកម្មអំណោយផលល្អនៃកិច្ចព្រមព្រៀងវាយនភ័ណ្ឌចំរុះ (Multi-Fibre Agreement: MFA) ។ បន្ទាប់ពីកិច្ចព្រមព្រៀងបានបញ្ចប់នៅថ្ងៃ១ មករា ២០០៥ អ្នកខ្លះបានទាយទុកថា សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាអាចត្រូវប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ប៉ុន្តែតួលេខចុងក្រោយ បានបដិសេធការប៉ាន់ស្មានទាំងអស់

តារាង ៣. លទ្ធផលវិស័យឧស្សាហកម្មក្នុងឆ្នាំ២០០៥-២០០៦ (គិតជាភាគរយ)

	អត្រាកំនើនពិត		ចំនែក ក្នុង ផសស		ការរួមចំនែក ក្នុងកំនើន ផសស	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
ឧស្សាហកម្ម	**12.7**	**18.3**	**26.9**	**28.7**	**3.4**	**4.9**
រ៉ែ	26.3	15.9	0.4	0.4	0.1	0.1
ផលិតកម្ម	9.7	17.4	19.6	20.8	2	3.4
អគ្គិសនី ឧស្ម័ន និង ទឹក	12.5	31.3	0.5	0.6	0.1	0.1
សំណង់	22.1	20	6.4	6.9	1.3	1.3

ប្រភព : វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ ២០០៧

នោះ ។ ការនាំចេញសំលៀកបំពាក់ពីកម្ពុជា ក្រោយពេលចប់ MFA មិនទាន់មានការប៉ះពាល់អ្វីពីប្រទេសចិន ដែលជាមហាយក្សខាងវាយនភ័ណ្ឌ ដូចការទស្សន៍ទាយនោះទេ ពីព្រោះសហរដ្ឋអាមេរិក និងសហភាពអឺរ៉ុប បានដាក់កំហិតបន្ថែមលើសំលៀកបំពាក់ចិន នៅខែឧសភា ២០០៥ ។ ប៉ុន្តែ វិធានការជួយគាំពារទាំងនេះនឹងផុតកំនត់ នៅឆ្នាំ២០០៨ ហើយវាអាចបង្កជាបញ្ហាដល់ប្រទេសកម្ពុជាយើង ។

អនុវិស័យសាងសង់បានលូតលាស់កាន់តែខ្លាំងក្នុងច្រើនឆ្នាំកន្លងមកនេះ ។ ការរីកដុះដាលសំនង់បណ្តាលមកពីកត្តាសំខាន់៧បី គឺៈ ស្ថិរភាពសេដ្ឋកិច្ច ដំណើរការសេដ្ឋកិច្ចរឹងមាំ និងជំនួយជាបន្តពីសហគមន៍អន្តរជាតិសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ។ ការសាងសង់គឺមាន ១/៣ ជាសំណង់សាធារណៈ ដូចជាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជាដើម និង ២/៣ ជាសំណង់ឯកជន ដូចជា ការសាងសង់និងពង្រីករោងចក្រ សណ្ឋាគារ និងផ្ទះ ជាដើម ។ ប៉ុន្តែ មានការបារម្ភពីការវិនិយោគច្រើនលើសលប់លើសំនង់ផ្ទះនៅរាជធានីភ្នំពេញ ដែលមានការសាងសង់ដល់ ៨.០០០ ទៅ ១០.០០០ផ្ទះល្វែងក្នុងមួយឆ្នាំៗ ។

អនុវិស័យផ្សេងៗទៀតរួមមាន រ៉ែ អគ្គិសនី ឧស្ម័ន និងទឹក មានកំនើនវិជ្ជមានធៀបនឹងឆ្នាំមុន ប៉ុន្តែ ការរួមចំណែកដល់ការរីកលូតលាស់វិស័យឧស្សាហកម្ម និងកំនើនជារួមនៃ ផសស នៅតែតិចតួចនៅឡើយ ។ ប៉ុន្តែខាងរ៉ែមានសក្តានុពលច្រើនណាស់ ។ ការស្រាវជ្រាវពីដី និងរ៉ែ បានបង្ហាញថាប្រទេសកម្ពុជាមានរ៉ែជាច្រើន ដូចជា បូកស៊ីត រ៉ែត្បូង ប្រេងកាត រ៉ែលោហៈ និងមិនមែនលោហៈ និងសំភារៈបានពីកន្លែងជីកយកថ្ម ។ ដូចគ្នាដែរ ការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីបានល្អប្រសើរឡើងនៅតាមទីក្រុង ប៉ុន្តែប្រជាពលរដ្ឋនៅតែជួបការផ្តាច់ចរន្តអគ្គិសនីផ្លាស់វេនគ្នាក្នុងរដូវក្តៅ នៅខែមេសា និងខែឧសភា ។ អគ្គិសនីមានតំលៃខ្ពស់បានប៉ះពាល់ដល់គ្រប់វិស័យផលិតកម្ម និងបង្កឧបសគ្គដល់វិនិយោគខាងឧស្សាហកម្ម និងកំលាំងប្រកួតប្រជែង ។

វិស័យសេវាកម្ម

វិស័យសេវាកម្មបានរួមចំនែក ៣៨,២% នៃ ផសស និងផ្តល់ការងារអោយ ២៨,១% នៃកំលាំងពលកម្មសរុប ។ វិស័យនេះ កើនបាន ១០,៣% នៅឆ្នាំ២០០៦ ធៀបនឹងកំនើន ១២,៧% នៅឆ្នាំ២០០៥ (តារាង ៤) ។ គ្រប់អនុវិស័យបានចូលរួមដល់កំនើននេះ ប៉ុន្តែសំខាន់ជាងគេ គឺការរីកដុះដាលខាងជំនួញ សណ្ឋាគារនិងភោជនីយដ្ឋាន អចលនទ្រព្យ សេវាកម្មជំនួញ និងសេវាកម្មផ្សេងទៀត ។ ទេសចរណ៍ មានចំណងទាក់ទងខាងដើមខ្សែ និងខាងចុងខ្សែជាមួយនឹងវិស័យដទៃៗទៀត ប៉ុន្តែថ្វីបើមានកំនើនយ៉ាងខ្លាំងក្នុងវិស័យទេសចរណ៍ក៏ដោយ ក៏ផលិតផលកសិកម្មក្នុងស្រុកមិនបានយកទៅប្រើប្រាស់អោយបានទូលំទូលាយនៅតាមភោជនីយដ្ឋាននានាទេ ពីព្រោះការផ្គត់ផ្គង់មិនសូវទៀងទាត់ទេ ហើយគុណភាពក៏ប្រែប្រួលដែរ ។ ប្រទេសកម្ពុជាអាចពង្រឹងចំណងទាក់ទងរវាងវិស័យទេសចរណ៍ និងកសិកម្មបានដោយជំរុញអោយមានការផ្គត់ផ្គង់ក្នុងស្រុកយ៉ាងទៀងទាត់ នូវម្ហូបអាហារមានគុណភាពខ្ពស់ ។

អចលនទ្រព្យ និងសេវាកម្មជំនួញ មានកំនើនមាំទាំល្អ ប៉ុន្តែក្នុងនេះ ការរីកដុះដាលនៃផ្នែកអចលនទ្រព្យ បានចូលរួមចំណែកខ្លាំងក្លាជាងសេវាកម្មជំនួញ ។ សេវាកម្មដទៃៗទៀតបានរីកលូតលាស់គួរអោយចាប់អារម្មណ៍ណាស់ ជាអាទិ៍ សេវាកម្មឯកជនផ្តល់ការអប់រំនិងថែទាំសុខភាព សេវាកម្មលំហែកំសាន្ត សេវាកម្មសហគមន៍ និងសេវាកម្មកែសម្ផស្ស ។

គួរកត់ចំណាំថា តួលេខ ផសស ត្រូវកែតំរូវឡើងវិញនៅពេលមានការពង្រីកដែនគ្របដណ្តប់ និងទទួលបានទិន្នន័យអាចទុកចិត្តបានច្រើនថែមទៀត ។

ការកែតំរូវតួលេខ ផសស

NIS បានបន្តកែលំអទិន្នន័យ ផសស រៀងរាល់ឆ្នាំ ដើម្បីបង្កើនភាពត្រឹមត្រូវនៃការប៉ាន់ស្មាន ។ ការកែតំរូវឡើងវិញត្រូវធ្វើជាចាំបាច់ ពីព្រោះនៅពេល NIS បានកើនកំរិតជំនាញក្នុងការប៉ាន់ស្មានពីចំនូលជាតិ NIS ក៏អាចពង្រីកសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចដែលដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងគណនី ហើយអាចទទួលបានទិន្នន័យកាន់តែប្រសើរឡើង ។ ការកែតំរូវដែលកំពុងអនុវត្ត ជាសញ្ញានៃកំនើនគុណភាពទិន្នន័យដែលនាំឱ្យមានកំនើនគុណភាពតួលេខប៉ាន់ស្មាននៃចំណូលជាតិ ។

ការផ្លាស់ប្តូរជាចំបងៗចុងក្រោយនេះ ឆ្លុះបញ្ចាំងជាសំខាន់ពីការពង្រីកទំហំគ្របដណ្តប់លើសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច ទិន្នន័យកែតំរូវឡើងវិញបានពីបណ្តាស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល ក្រសួង និងអង្គការផ្សេងៗទៀត ហើយនិងការកែតំរូវវិធីចងក្រងទិន្នន័យ ។ ទំហំគ្របដណ្តប់បានពង្រីកបន្ថែមដើម្បីរួមបញ្ចូលទាំងផលិតផលដូងប្រេង ការប្រមាញ់និងសត្វព្រៃ និងការប្រមូលយកផលិតផលមិនមែនឈើ ។ កំណែលំអវិធីចងក្រងទិន្នន័យក៏មានផងដែរនូវ ការប៉ាន់ស្មានកាន់តែច្បាស់នូវផលិតផលមិនមែនលោហៈ និងផលិតផលលោហៈ ដើម្បីឱ្យកាន់តែស៊ីគ្នាជាមួយតំរូវការនៃឧស្សាហកម្មសាងសង់ ការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងពាណិជ្ជកម្ម និងការដឹកជញ្ជូនចាប់ពីឆ្នាំ២០០០មក ព្រមទាំងការប្រែប្រួលនៃសន្ទស្សន៍បរិត្តផរណានៃថ្លៃ ដែលបានប្រើប្រាស់សំរាប់សកម្មភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងរដ្ឋបាលសាធារណៈចាប់ពីឆ្នាំ២០០៣ ។ បន្ថែមទៅលើការកែតំរូវ ដែលផុសចេញពីការប្រែប្រួលទំហំគ្របដណ្តប់ និងវិធីចងក្រងទិន្នន័យ NIS ក៏បានដាក់បញ្ចូលនូវការផ្លាស់ប្តូរទាក់ទងទៅនឹងប្រភពទិន្នន័យ ដូចជា ទិន្នន័យកែតំរូវបានមកពីក្រសួងមួយចំនួន និងធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ។

តារាង ៤. លទ្ធផលវិស័យសេវាកម្មៈ ឆ្នាំ២០០៥-២០០៦ (គិតជា%)

	អត្រាកំនើនពិត		ចំនែកក្នុង ផសស		ចំនែកក្នុង កំនើន ផសស	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
សេវាកម្ម	**12.7**	**10.3**	**38.4**	**38.2**	**4.9**	**3.9**
ជំនួញ	8.5	7.1	8.7	8.4	0.8	0.6
សណ្ឋាគារ និងភោជនីយដ្ឋាន	22.3	13.2	4.3	4.4	0.9	0.6
ដឹកជញ្ជូន និងទូរគមនាគមន៍	13.3	4.3	6.8	6.4	0.9	0.3
ហិរញ្ញវត្ថុ	19.6	24	1.1	1.3	0.2	0.3
រដ្ឋបាលសាធារណៈ	5.9	-1.2	1.5	1.4	0.1	0
អចលនទ្រព្យ និង សេវាកម្មជំនួញ	7.8	10.9	7.6	7.6	0.6	0.8
សេវាកម្មផ្សេងៗទៀត	17.4	16.7	8.3	8.7	1.4	1.4

ប្រភពៈ វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ ២០០៧

តារាង ៥. ការកែតំរូវតួលេខប៉ាន់ស្មាននៃផលិតកម្ម គិតតាមថ្លៃថេរ

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ការកែតំរូវ (ពាន់លានរៀល)	26	20	13	20	18	25	-46	-7	46	101	96	117	143
ទិន្នន័យកែតំរូវ	-23	-31	-39	-33	-36	-31	-103	-64	34	64	30	23	12
កំណែលំអ ទំហំគ្របដណ្តប់	49	51	52	54	55	56	57	57	0	0	0	0	0
ការផ្លាស់ប្តូរ ក្នុងវិធីសាស្ត្រ	0	0	0	0	0	0	0	0	12	37	67	94	131
ការកែតំរូវ (%)	0.3	0.2	0.1	0.2	0.2	0.2	-0.4	0	0.3	0.6	0.6	0.6	0.7
កំនើន ផសស ពិត													
ការផ្សព្វផ្សាយដំបូង ឆ្នាំ២០០៦		9.1	6.4	5.4	5.6	5	11.9	8.8	8	6.5	8.5	10	13.5
ការបោះផ្សាយពីមុន		9.2	6.5	5.3	5.7	5	12.6	8.4	7.7	6.2	8.6	10	13.4
ការកែតំរូវ		-0.1	-0.1	0.1	0	0	-0.6	0.3	0.4	0.3	-0.1	0.1	0.1

ប្រភព : វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ ២០០៧

ដូចមានចុះក្នុងតារាង ៥ ការកែតំរូវលើតួលេខប៉ាន់ស្មានពីមុននាំឱ្យមានការកែតំរូវតួលេខសរុបនៃ ផសស គិតតាមថ្លៃថេរ ដោយតំលើងជាមធ្យម ០,៣% ក្នុងនេះមានការកែតំរូវតំលើង ០,៣% សំរាប់ឆ្នាំ១៩៩៣ និង ០,៧% សំរាប់ឆ្នាំ២០០៥ ។ ការកែតំរូវទាំងនេះ ក៏នាំឱ្យមានការប្រែប្រួលបន្តិចបន្តួចនៅក្នុងអត្រាកំនើនចារិក និងអត្រាកំនើនពិត ។

ការផ្តល់មតិពីអ្នកប្រើប្រាស់ទិន្នន័យ ជាពិសេសអ្នកប្រើប្រាស់ការវិភាគតាមកំរងទិន្នន័យពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ បានជំរុញអោយ NIS ផ្លាស់ប្តូរនយោបាយកែតំរូវរបស់ខ្លួននៅឆ្នាំ២០០៥ ដោយ NIS ស្នើឡើងថា នៅពេលអនាគត កំរងទិន្នន័យនឹងមានបញ្ចូលតែការកែតំរូវថយក្រោយត្រឹមឆ្នាំ២០០១ ប៉ុណ្ណោះ ។ ប៉ុន្តែតួលេខប៉ាន់ស្មានក្នុងគណនីជាតិបច្ចុប្បន្ន មានបញ្ចូលការប្រែប្រួលក្នុងទំហំគ្របដណ្តប់ និងការកែតំរូវដល់ឆ្នាំ១៩៩៣ (តារាង ៥) ។ កញ្ញា អ៊ូច ច័ន្ទតារានី និង លោក Keith Carpenter (២០០៦) បានតស៊ូមតិឱ្យមានការកែតំរូវពេញលេញនូវកំរងទិន្នន័យ ដើម្បីទទួលបានតួលេខល្អប្រសើរនៃគណនីជាតិ ។ វាជារឿងល្អណាស់ដែលបានឃើញថា មានការកែតំរូវពេញលេញសំរាប់តួលេខប៉ាន់ស្មានបច្ចុប្បន្ននេះ ។

ទោះបីគុណភាពតួលេខប៉ាន់ស្មានបានកើនឡើងក្តី ប៉ុន្តែនៅតែមានឧបសគ្គខ្លះដោយសារកង្វះព័ត៌មានតាមវិស័យ ដែលគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងគួរឱ្យទុកចិត្តបាន ។ សំរាប់តួលេខនៃវិស័យសេវាកម្ម តាមមើលប្រហែលមិនទាន់មានតួលេខត្រឹមត្រូវល្អ នៃចំនួនមន្ត្រីរាជការទេ ។ ដូច្នេះការចូលរួមចំណែកនៃអនុវិស័យរដ្ឋបាលសាធារណៈនៅក្នុង ផសស មិនអាចវាស់វែងបានច្បាស់លាស់ទេ ហើយផលិតភាពរបស់វាក៏មិនអាចប៉ាន់ស្មានបានច្បាស់ដែរ ។ យោងតាមការប្រសើរឡើងនាពេលថ្មីៗនៅក្នុងរដ្ឋបាលស៊ីវិល និងគណនេយ្យសាធារណៈ ការប៉ាន់ស្មានឱ្យបានត្រឹមត្រូវ នូវចំនួនមន្ត្រីរាជការ ហាក់ដូចជាមិនលំបាកពេកទេ ។ ច្បាប់ស្ថិតិតំរូវអោយអ្នកឆ្លើយសំភាសន៍ផ្តល់ "ព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ពេញលេញ និងទាន់ពេល ដល់មន្ត្រីស្ថិតិមានការចាត់តាំង" ហើយនេះជាចំនុចតូចមួយដែលរដ្ឋាភិបាលអាចផ្តល់នូវគំរូល្អដល់សង្គមស៊ីវិលបាន ។

ជាទូទៅ គណនីជាតិសំរាប់ឆ្នាំ២០០៦ នៅតែត្រូវប៉ះពាល់ដោយកង្វះប្រភពទិន្នន័យសំរាប់វិស័យសំខាន់ៗមួយចំនួន ដូចជា ទិន្នន័យអង្កេតប្រចាំឆ្នាំលើគ្រឹះស្ថានរឹសហគ្រាស ទិន្នន័យអង្កេតប្រចាំឆ្នាំលើកំលាំងពលកម្ម ព្រមទាំងកង្វះខាតជាបន្តនូវ សន្ទស្សន៍ថ្លៃសំរាប់ផលិតករ ពាណិជ្ជកម្ម ការនាំចេញ និងការនាំចូល ។ ការចងក្រងសន្ទស្សន៍ថ្លៃសំរាប់ផលិតករម្នាក់ (PPI) បានចាប់ផ្តើមសាកល្បងធ្វើនៅឆ្នាំ២០០៥ តែត្រូវផ្អាកទៅវិញដោយសារខ្វះខាតធនធាន ហើយរឿងនេះ បានប៉ះពាល់មិនល្អទៅលើគុណភាពនៃការប៉ាន់ស្មាន ផសស ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ថ្វីបើមានមូលដ្ឋានតូចចង្អៀត ប៉ុន្តែបានបន្តកើនឡើងយ៉ាងមាំមួនក្នុងឆ្នាំ២០០៦ ហើយកត្តាជំរុញសំខាន់គឺ ការរីកលូតលាស់ក្នុងផលិតកម្មកាត់ដេរ និងការរីកចំរើនដ៏ខ្លាំងក្លានៃទេសចរណ៍ ។ ប៉ុន្តែ ចំណងផ្សារភ្ជាប់រវាងអនុវិស័យទាំងពីរ និងផ្នែកផ្សេងៗទៀតក្នុងសេដ្ឋកិច្ច នៅមិនទាន់រឹងមាំទេ ។ យោងតាមការផ្លាស់ប្តូរក្នុងគោលនយោបាយអន្តរជាតិដែលគ្រប់គ្រងពាណិជ្ជកម្មវាយនភ័ណ្ឌនិងសំលៀកបំពាក់ កិច្ចប្រឹងប្រែងបច្ចុប្បន្ន សំដៅបង្កើនផលិតភាព និងកំរិតប្រកួតប្រជែងនៃវិស័យកាត់ដេរ ក៏ដូចជាការធ្វើចំរុះកម្មទំនិញនាំចេញ គឺចាំបាច់បំផុតដើម្បីជំរុញកំនើនសេដ្ឋកិច្ចបន្ថែមទៀត ។

កំណត់សំគាល់

១.ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ (២០០៧)

២.អេង នេត្រា និង ភឹម រ៉ុនស៊ីណារិទ្ធ (២០០៧)

៣.ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា: ព័ត៌មានវិនិយោគ http://www.cambodiainvestment.gov.kh ។

ឯកសារយោង

Council for the Development of Cambodia, Investment Information, http://www.cambodiainvestment.gov.kh/

Eng Netra & Phim Runsinarith (2007), "Cambodia: A Macro View from 2007 to the Medium Term—Key Indicators for Growth, Development and Shared Prosperity", *Cambodia Development Review,* Volume11, Issue 2 (Phnom Penh: Cambodia Development Resource Institute)

Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries (2007), "Annual Report on Agriculture, Forestry and Fisheries 2006-2007" (Phnom Penh)

National Institute of Statistics (2007), "National Accounts of Cambodia 1993-2006" (Phnom Penh)

Ouch Chandarany and Keith Carpenter (2006), "Solid Economic Growth and Improved Accounting Methodology: A Review of the Cambodian National Accounts Estimates for 2005", *Cambodia Development Review,* Volume 10, Issue 3 (Phnom Penh: Cambodia Development Resource Institute)